

RISTIJÄRVEN KUNTA

Konserniohje

Kunnanhallitus 19.2.2018

Valtuusto 14.3..2018

SISÄLLYSLUETTELO

1	Kuntastrategia ja omistajapolitiikka	3
2	Konserniohjeen tarkoitus	3
3	Konserniohjeen soveltamisala	3
4	Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen	4
5	Konserniohjeen sitovuus	4
6	Kunnan toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallan jako	4
7	Kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus	5
8	Konsernivalvonta, raportointi sekä riskienhallinta	5
9	Kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen	6
10	Tiedottaminen ja viestintä	6
11	Kunnan kannan hankkiminen asiaan (ennakkolupa/ ennakkokäsitys)	7
12	Konsernin sisäiset palvelut	8
13	Kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen	8
14	Kuntakonsernin tarkastus	8
	Tilintarkastus	8
	Tarkastuslautakunta	9
	Sisäinen tarkastus	9
15	Hyvä hallinto- ja johtamistapaan liittyvä ohjeistus	9
	15.1 Yhtiökokous	9
	15.2 Yhtiön hallituksen ja hallituksen puheenjohtajan tehtävät	10
	15.3 Toimitusjohtaja	11
	15.4 Palkkiot ja palkitseminen	11
	15.5 Hyvä liiketapa ja lahjoman vastaiset periaatteet	11
	15.6 Vaitiolovelvollisuus ja salassapito	11
	15.7 Vastuuvakuutukset	12
16	Voimaantulo	12

1. Kuntastrategia ja omistajapolitiikka

Kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon muun muassa omistajapolitiikka. Kuntastrategian ja omistajapolitiikan tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kuntakonsernin rakenteeseen ja tehtävien toteuttamiseen.

Omistajapolitiikan sisältävä kuntastrategia on kunnan johtamisen väline. Omistajapolitiikalla linjataan muun muassa se, missä kunnan on pitkällä tähtäimellä perustelua olla mukana omistajana ja sijoittajana ja mitä kunta omistajuudellaan tavoittelee. Kuntastrategiassa voidaan asettaa myös pitkántähtäimen kehittämistavoitteita tytäryhteisöille. Kuntakonsernijohtoon tulee omistajaohjauksen ja eri vuorovaikutuksen keinoin viestiä yhtiötä koskevat talouden ja toiminnan tavoitteet tytäryhteisöille, jotta ne voivat toiminnassaan edistää kuntastrategiaa ja talousarviossa sille asetettujen tavoitteiden toteutumista.

2. Konserniohjeen tarkoitus

Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeen tavoitteena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa kuntakonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kuntakonsernin kokonaisuus huomioon ottaen.

3. Konserniohjeen soveltamisala

Konserniohje koskee kuntaa ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä. Kuntayhtymissä ja kunnan osakkuusyhteisöissä kunnan edustajien tulee pyrkiä siihen, että kunnan konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä.

Kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt ja säätiöt, joihin kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta. Kunnan osakkuusyhteisöillä tarkoitetaan kirjanpitolain 1 luvun 7 ja 8 §:n tarkoittamaa omistusyhteisyrittäjä ja osakkuusyrittäjä

Ristijärven kunnan kuntakonserniin kuuluvat seuraavat kunnan määräysvallassa olevat yhteisöt:

- Ristijärven Vuokratalot Oy kunnan omistus 100 %
- Kiinteistö Oy Saukkohaka kunnan omistus 100 %
- Seniorpolis Oy kunnan omistus 100 %
- Osuuskunta Seniorisilta konsernin omistus 88,23 %

Ristijärven kunnan osakkuusyhteisöjä ovat seuraavat yhteisöt:

- Ristijärven Vesihuolto-osuuskunta kunnan osuus 47,86 %

Ristijärven kunta on jäsenenä seuraavissa kuntayhtymissä

- Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä kunnan osuus 2,48 %
- Kainuun jätehuollon kuntayhtymä (Ekokymppi) kunnan osuus 2,04 %
- Kainuu liitto kunnan osuus 1,89 %

Luettelon ajantasaisuus tarkistetaan vuosittain ja sen ajantasaisuudesta huolehtii hallintopäällikkö.

4. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää konserniohjeesta.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kunnan tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa sekä muiden kunnan määräysvallassa olevien yhteisöjen vastaavissa toimielimissä. Samalla tytäryhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan.

5. Konserniohjeen sitovuus

Kuntakonsernissa hyväksytyt konserniohjeita noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta pakottavasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, sopimuksista tai säännöistä muuta johdu. Konserniohjeen yhtiöoikeudellinen sitovuus syntyy siinä vaiheessa, kun tytäryhteisön hallitus on hyväksynyt ohjeet yhteisöä sitovaksi.

Konserniohjeet täydentävät tytäryhteisölle sen perustamisvaiheessa ja yhtiöjärjestyksessä asetettuja kunnan toimintaan liittyviä tavoitteita, joten niistä poikkeamiseen tai noudattamatta jättämiseen tulee tytäryhteisön johdon esittää erityisen perusteltu syy. Noudattamatta jättäminen voisi perustua vain osakeyhtiölain tarkoittamiin vähemmistön suojasäännöksiin, velkojien suojasäännöksiin tai muuhun selkeään osakeyhtiölain tarkoittamaan yhtiön edun vastaisuuteen. Yhtiön edun vastaisuutta arvioitaessa on otettava huomioon yhtiöjärjestyksestä ilmenevä yhtiön toiminnan tarkoitus.

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteis- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta välittömästi *kunnanjohtajalle*.

Käyttäessään omistajaohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua toisen omistajan kustannuksella.

Osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien ohjaukseen konserniohjeita noudatetaan soveltuvin osin. Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

6. Kunnan toimielinten ja viranhaltioden toimivallan jako

Konserniohjeella ohjataan kunnan omia toimielimiä, viranhaltijoita ja konserniin kuuluvia tytäryhteisöjä. Konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja.

Konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä.

Ristijärven konserniohjaukseen liittyvä toimivallan jako:

Valtuusto

- päättää talousarvioin hyväksymisen yhteydessä kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista,
- päättää kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista
- hyväksyy omistajapoliittiset linjaukset osana kuntastrategiaa
- hyväksyy konsernitilinpäätöksen osana kunnan tilinpäätöstä
- hyväksyy konserniohjeen

- päättää yhteisöjen perustamisesta

Kunnanhallitus

- vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittamisestä ja valmistelusta valtuustolle,
- vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan,
- antaa valtuustolle puolivuositain raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä,
- arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta sekä
- seuraa ja arvioi yhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä ja tekee niiden perusteella tarvittaessa päätöksiä,
- antaa kunnan ennakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asioissa,
- nimeää kunnan ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin sekä
- nimeää yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet.

Kunnanjohtaja

Toimii konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhteisöjen hallintoon ja toimintaan.

Päättää omistajaohjauksesta kiireellisissä asioissa, jotka tehdään yhtiökokousta pitämättä.

Vastaa kuntakonsernin taloudesta, johtamisesta, ohjauksesta sekä valvonnasta.

7. Kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus

Osakeyhtiölain mukaan yhtiön hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä.

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka noudattavat kuntastrategiaa ja siihen liittyvää omistajapolitiikkaa sekä yhteisön liiketoimintaa. Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä. Yhteisesti asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on kuntakonsernin kokonaisedun mukaista.

Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin.

Tytäryhteisön hallitus vastaa asianmukaisesta taloudenhoidon järjestämisestä.

Kunnan talousarviossa ja -suunnitelmassa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet.

Tytäryhteisöt noudattavat konsernijohtoon antamia ohjeita rahoituksen suunnittelussa ja järjestämisessä. Tytäryhteisöjen investoinnit, rahoitus-, laina-, takaus- ja vakuusasiat valmistellaan yhteistyössä konsernijohtoon kanssa. Investointien suunnittelussa tulee huomioida myös verosäännökset sekä valtiontukia koskeva sääntely ja näiden vaikutukset koko kuntakonserniin.

8. Konsernivalvonta, raportointi sekä riskienhallinta

Kunnan tytäryhteisön on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisön tulee antaa seurantaan varten kunnalle puolivuositain tai tarvittaessa useammin raportti sille ase-

tettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittymisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä.

Tytäryhteisöllä tulee olla tätä varten riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet. Todennäköisesti realisoituvista riskeistä on raportoiva viipymättä konsernijohtolle (kunnanjohtaja ja kunnanhallitus).

Kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tilikausi tulee olla kalenterivuosi. Konserniin kuuluvien yhteisöjen kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä tulee noudattaa soveltuvaa yhteisöoikeudellista lainsäädäntöä, kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätössäännöksiä, kuntalain mukaisia konsernisäännöksiä sekä hyvää kirjanpitoa.

Tytäryhteisöjen tulee toimittaa kunnalle tiedot konsernitilinpäätöksen laatimista varten. Kunnan hallintopäällikkö antaa tarkemmat ohjeet konsernitilinpäätöksen laatimiseksi tarvittavista tiedoista, laadinta-aikataulusta, tiedonannon määräajoista ja mahdollisista tiedonantopohjista tilinpäätös- ja toimintakertomustietojen ilmoittamisessa.

Tytäryhteisöjen tulee esittää konsernijohtolle hallitusten kokousten esityslistat ja pöytäkirjat.

Konserniyhteisön tulee huolehtia hallitustensa jäsenten osalta riittävästä vastuuvakuutuksesta.

9. Kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen

Kunnan luottamushenkilöillä on oikeus saada kunnan viranomaisilta sen halussa olevia tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, joita luottamushenkilö pitää toimessaan tarpeellisina ja jotka viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaa eivät ole vielä julkisia ja jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Tietopyyntö esitetään kirjallisesti kunnanjohtajalle.

Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamiaan tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten. Salassa pidettäviin asiakirjoihin tulee tehdä salassapitoa koskeva merkintä.

10. Tiedottaminen ja viestintä

Kuntakonsernin viestinnässä noudatetaan avoimuuden ja läpinäkyvyyden periaatteita.

Kuntalain 29 §:n mukaisesti kunnan on tiedotettava kunnan toiminnasta asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin kunnan osallistumisen yhteistoimintaan tai muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Yhteisön tai säätiön on annettava tiedotusta varten *kunnanjohtajan tai hallintopäällikön* ohjeiden mukaiset tiedot. Ennen tietojen antamista yhteisön tai säätiön on arvioitava, voidaanko tiedot antaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa.

Yhteisön tai säätiön on myös oma-aloitteisesti tiedotettava toiminnastaan ja taloudestaan. Yhteisön tai säätiön on informoitava kuntaa ennen merkittävän asian julkiseksi tuloa. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoitteita.

Yhteisöjä koskevasta tiedotuksen tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kunnan puolella kunnanjohtaja ja kunnanhallitus. Tiedotta-

misesta ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevista asioista tulee huomioida kunnan yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

11. Kunnan kannan hankkiminen asiaan (ennakkolupa/ennakkokäsitys)

Yhteisön hallituksen on hankittava jo asian valmisteluvaiheessa kirjallinen kunnan kanta seuraaviin toimenpiteisiin:

- tytäryhteisön perustaminen
- yhteisön toiminta-ajatuksen, toiminnan tai juridisen rakenteen muuttaminen asioihin, jotka olennaisilta osin poikkeavat kuntastrategiassa ja talousarviossa tytäryhteisölle asetetuista tavoitteista
- hallituksen yhtiökokoukselle tekemästä voitonjakoehdotuksesta, mikäli se poikkeaa yhtiön tavanomaisesta voitonjakokäytännöstä
- tuloksen käsittely ennen yhteisön hallituksen päätöstä, jos esitys on muuta kuin ”voitto/tappio siirretään edellisten tilikausien voitto/tappio –tilille”
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen
- toimitusjohtajan valinta ja palkkausjärjestelmä
- osakeanti tai muu pääomarakenteen muuttaminen
- toimintaan nähden merkittävä investointi
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus
- merkittävä lainanotto ja vakuuden antaminen
- kiinteistön myyminen tai muu olennainen liiketoiminnan uudelleen järjestely
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti annettu yhtiön tehtäväksi
- takausten taikka muiden yhtiöitä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen
- johdannaisinstrumenttien käyttö
- vaikutuksiltaan merkittävän oikeudellisen prosessin aloittaminen
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset, merkittävät henkilöstöpoliittiset ratkaisut
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn, selvitystilaan tai konkurssiin hakeutuminen
- yhteisössä noudatettavan työehtosopimuksen valinta tai vaihtaminen
- eläkeyhtiön vaihtaminen tai valinta
- muu yhteisön tulokseen, pääoman tuottoon tai riskiin olennaisesti vaikuttava tapahtuma

Yhteisöllä on velvollisuus antaa ennakkolupaa/-käsitystä koskevaa valmistelua ja päätöksentekoa varten hyvissä ajoin riittävät taloudelliset ja toiminnalliset tiedot.

Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtaja valvoo, että ennakkokäsitys on haettu. Ennakkokäsitys kirjataan pöytäkirjaan siinä kokouksessa, kun ennakkokäsityksen alaisesta asiasta tehdään päätös.

Jos ennakkokäsittelyn piiriin kuuluvasta asiasta päättää yhtiökokous, konsernijohdon määrittämä taho huolehtii siitä, että tarvittaessa pöytäkirjanotteeseen, jolla henkilö valtuutetaan edustamaan kuntaa yhtiökokouksessa, sisällytetään kunnan kannanotto ennakkokäsitysmenettelyn alaiseen asiaan.

Lopullinen päätösvalta ja vastuu ennakkokäsitystä edellyttävästä asiasta ovat aina yhteisön omalla päätöksentekoeleimellä, vaikka kunnan ennakkokäsitys päätettävään asiaan on hankittu ennen yhteisön päätöstä.

12. Konsernin sisäiset palvelut

Konserniyhteisölle voidaan antaa sitovia ohjeita sisäisten palvelujen käytöstä, mikäli se katsotaan konsernin kokonaisuuden näkökulmasta tarpeelliseksi.

Konserniin kuuluvien yhteisöjen tulee selvittää ennen tukipalvelujen (esim. materiaali- ja tilapalvelut) hankkimista konsernin muiden yhteisöjen tai omistajakunnan tarjoamat palvelut ja niiden kilpailukykyisyys muihin käytettävissä oleviin vaihtoehtoihin nähden.

Kunnan määräysvallassa oleva yhteisön tulee kilpailuttaa hankintansa hankintalain mukaisesti. Jos yhteisön toiminta on luonteeltaan kaupallista, ei hankintalaki tule sovellettavaksi.

Kunnan määräysvallassa olevat yhteisöt ovat mukana Kainuun hankintarenkkaan hankinnoissa, ellei jonkin hankinnan osalta erikseen muuta ilmoiteta.

Taloudellisten hyötyjen varmistamiseksi hankintayhteistyöstä tulee neuvotella säännöllisesti konsernijohtajan kanssa.

Ristijärven kunnalla ei ole konsernitiliä.

Pääomasijoituksissa tulee käyttää pääomaturvattuja vähäriskisiä sijoituskohteita. Ennen sijoituksen toteuttamista tulee neuvotella konsernijohtajan (kunnanjohtaja) kanssa.

Ristijärven kunta ei myönnä lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski.

13. Kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen

Kunnanhallitus päättää hallitusjäsen ehdokkaiden nimeämisestä tytäryhteisöjen hallituksiin.

Kuntalain 47 §:n mukaan tytäryhteisöjen hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus sekä strateginen merkittävyys.

Hallitusjäsen ehdokkaiksi tulee nimetä ja valita tasa-arvolain mukaisesti tasapuolisesti naisia ja miehiä. Tytäryhteisöjen hallituksiin nimetään kuntakonsernin ulkopuolisia henkilöitä, mikäli se on kuntakonsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua.

Tytäryhteisöjen hallituksilla tulee olla kollektiivina toimialan tuntemuksen lisäksi riittävä liiketoiminnan ja talouden osaaminen sekä kyky ohjata toimitusjohtajaa yhteisölle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Nimityksessä kiinnitetään huomiota jäsenten sitoutumisvalmiuteen useammaksi vuodeksi, kehittymisvalmiuteen ja hallituksen toimivuuteen kokonaisuudessaan.

Keskeisesti kunnan palvelutuotannossa mukana olevien yhtiöiden hallituksiin voidaan nimetä asiantuntemuksen perusteella myös kunnan viranhaltijoita.

14. Kuntakonsernin tarkastus

Tilintarkastus

Kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi valitaan kunnan tilintarkastusyhteisö (Kuntalaki 122 §), jollei tästä poikkeamiseen ole perusteltua tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä.

Kaikkiin kunnan tytäryhteisöihin tulee valita tilintarkastaja, vaikka yhteisöä koskevat säännökset sallisivat myös toiminnantarkastajan valitsemisen. Asia tulee huomioida yhtiöjärjestyksessä.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta laatii suunnitelman konserniyhteisöjen tilintarkastuksen järjestämisestä tilintarkastajaehdokkaiden nimeämistä varten.

Kunnan tarkastuslautakunnalla on oikeus pyytää ja saada tytäryhteisöiltä tietoja valtuuston tytäryhteisöille asettamien tavoitteiden toteutumisen ja kuntakonsernin tuloksellisuuden arviointia varten. Tarkastuslautakunta voi kutsua tytäryhteisön toimielimen jäsenen tai palveluksessa olevan henkilön kuultavaksi lautakunnan kokoukseen. Tarkastuslautakunnan jäsen ei saa paljastaa haltuunsa saamaa salassa pidettävää tietoa sivulliselle.

Sisäinen tarkastus

Kunnassa ei ole erillistä sisäistä tarkastusta.

Kunnan sisäisellä tarkastuksella (emokunta) *kunnanjohtajalla* on oikeus pyytää ja saada tytäryhteisöiltä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi- ja kehittämistoiminnan sekä muun tarkastustoiminnan edellyttämät tiedot haluamassaan laajuudessa. Sisäisellä valvonnalla on oikeus tarkastaa tytäryhteisön toimintaa ja taloutta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen. Sisäisessä tarkastuksessa mahdollisesti esille tullutta salassa pidettävää tietoa ei saa paljastaa sivulliselle.

15. Hyvä hallinto- ja johtamistapaan liittyvä oheistus

Kuntalain 47 §:n mukaan konserniohjeisiin tulee sisällyttää tarpeelliset määräykset kunnan tytäryhteisöjen hyvästä hallinto- ja johtamistavasta. Hyvän hallinto- ja johtamistavan tarkoituksena on edistää toiminnan tuloksellisuutta, omistaja-arvon kehittymistä ja suojaamista sekä luottamusta yrityksen, sen omistajien ja eri sidosryhmien välillä.

Konserniyhteisöjen tulee hyväksyä yhtiössä noudatettavat osana tätä ohjetta hyvän hallinnon ja johtamistavan periaatteet siten, että ne varmistavat, että tytäryhteisössä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävät avoimuus, taloustietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ja että kuntien omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kuntakonsernin kokonaisuutena turvaten.

Konserniyhteisön tulee toiminnassaan noudattaa soveltuvin osin tämän konserniohjeen lisäksi myös muita hyvään hallinto- ja johtamistapaan liittyvää ohjeistusta kuten sisäisen valvonnan ohjetta, muita kunnan hyvän hallinto- ja johtamistapaan liittyviä ohjeita ja säännöksiä sekä hallintolain ja hankintalain säädöksiä.

Konsernijohtoon kuuluvalla *kunnanjohtajalle* on annettavat yhteisön hallituksen kokouksiin läsnäolo- ja puheoikeus.

Hyvä hallinto- ja johtamistapaa koskeva ohje ohjaa myös yleisohjeena kuntaa yhtiökokouksessa edustavia ja muita kunnan puolesta omistajaohjausta käyttäviä.

15.1. Yhtiökokous

Yhtiökokous on osakeyhtiön ylin päätöksentekuelin, jossa osakkeenomistajat osallistuvat yhtiön ohjaukseen ja valvontaan. Yhtiökokous päättää sille osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaan kuuluvista asioista.

Tilikauden aikana yhtiössä on järjestettävä yksi varsinainen yhtiökokous ja tarvittaessa ylimääräisiä kokouksia.

Ristijärven kuntaa edustaa yhtiökokouksessa kunnanhallituksen määräämä edustaja. Kyseisen yhtiön hallituksen jäsen ei voi toimia kunnan yhtiökokousedustajana.

Yhtiön hallituksen puheenjohtajan sekä toimitusjohtajan (tai vastaavan) on oltava läsnä yhtiökokouksessa osakkeenomistajien ja yhtiön toimielimien välisen vuorovaikutuksen edistämiseksi ja osakkeenomistajien kyselyoikeuden toteuttamiseksi.

Yhtiökokouksen ajankohta on sovittava nimetyn yhtiökokousedustajan tai konsernijohdon kanssa. Yhtiökokouksen ajankohdasta ja kokouksessa käsiteltävistä asioista on ilmoitettava konsernijohdolle viimeistään kaksi viikkoa ennen kokousta. Mikäli yhtiökokouksessa käsitellään muita kuin yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiökokouksessa vuosittain käsiteltäviä asioita, on ajankohdasta ilmoitettava kolme viikkoa ennen kokousajankohtaa.

Yhtiökokouskutsu liitteineen osoitetaan kunnalle *kunnan kirjaamoon* (yhteispalvelu@ristijarvi.fi), josta se toimitetaan yhtiökokousedustajille ja sähköpostilla kunnanjohtajalle.

Allekirjoitetusta yhtiökokouspöytäkirjasta on lähetettävä kunnalle jäljennös viipymättä sen valmistuttua. Yhtiökokousedustajan on tarvittaessa raportoiva yhtiökokouksen asioista konsernijohdolle.

15.2. Yhtiön hallituksen ja hallituksen puheenjohtajan tehtävät

Yhtiökokous valitsee yhtiölle hallituksen, jonka tehtävänä on huolehtia yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä edustaa yhtiötä ulospäin. Hallitus on vastuussa yhtiökokoukselle.

Hallituksen tehtävät

Hallitus vastaa siitä, että yhtiön kirjanpito ja varainhoidon valvonta on järjestetty asianmukaisesti. Hallitus ohjaa ja valvoo toimivaa johtoa, nimittää ja erottaa toimitusjohtajan, hyväksyy yhtiön strategian ja valvoo sen toteuttamista sekä hyväksyy riskienhallinnan periaatteet.

Hallituksen tehtävänä on edistää yhtiön ja osakkeenomistajien etua. Hallituksen jäsenet eivät edusta yhtiössä heitä jäseniksi ehdottaneita tahoja.

Yhtiön hallitus huolehtii, että yhtiöllä on sen toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä toimintastrategia, jonka toteutumista seurataan ja raportoidaan riittävän usein.

Hallitus on kollektiivisesti vastuussa päätöksistään. Hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan henkilökohtainen vahingonkorvausvastuu voi syntyä muun muassa vaadittavan huolellisuusvelvoitteen laiminlyönnillä, rikkomalla osakeyhtiölakia, muita lakeja tai yhtiöjärjестystä.

Vahingonkorvausvastuu voi myös syntyä jättämällä noudattamatta Ristijärven kuntakonsernin konserniohjetta tai muuta ohjeistusta siten, että siitä aiheutuu merkittävää vahinkoa yhtiölle tai kuntakonsernille.

Hallituksen kokousten asialistat tulee toimittaa tiedoksi *kunnanjohtajalle* mahdollista osallistumista varten.

Yhtiön toimintakertomuksessa on selostettava yhtiön organisaatio. Jos yhtiö ei laadi virallista toimintakertomusta, tulee yhtiön laatia omistajille vuosikatsaus, josta ilmenee vähintään toimintakertomuksessa esitettävät tiedot.

Hallituksen puheenjohtajan tehtävät

Hallituksen puheenjohtajan tehtävänä on muun muassa:

- huolehtia hallituksen toimintakyvystä ja päätösvaltaisuudesta sekä johtaa sen toimintaa
- johtaa hallituksen työskentelyä niin, että hallitus huolehtii tehtävistään mahdollisimman tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti
- toimia toimitusjohtajan esimiehenä
- seurata toimitusjohtajan tehtäviä ja valvoa, että toimitusjohtaja on tehtäviensä tasalla
- vastata siitä, että hallitus kokoontuu tarvittaessa tai jos hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja sitä vaatii
- hyväksyä toimitusjohtajan laatiman esityslistan hallituksen kokouksia varten
- huolehtia siitä, että kunnan tytäryhtiössä noudatetaan kunnan omistajapoliittisia ohjeita ja konserniohjetta
- huolehtia siitä, että mahdollisissa konsernijohdon ennakkokäsityksen selvittämisen piiriin kuuluvista asioista on ennen hallituksen lopullista päätöstä hankittu konsernijohdon ennakkokäsitys
- huolehtia siitä, että lakisääteiset ja yhtiöjärjestyksessä määrätyt toimenpiteet ja niihin liittyvät päätökset tehdään ajallaan
- hyväksyä toimitusjohtajan edustus yms. menot, lomat ja muut vapaat
- pitää tarvittaessa yhteyttä hallituksen jäseniin ja toimitusjohtajaan kokousten välillä
- pitää tarvittaessa yhteyttä omistajiin kuten esim. kunnan konsernijohtoon ja muihin sidosryhmiin myös yhtiökokousten välillä
- vastata siitä, että hallituksen työskentelyssä noudatetaan hallituksen hyväksymän työjärjestyksen sääntöjä
- vastata siitä, että hallitus suorittaa vuosittain toimintansa ja työskentelytapojensa itsearviointin

15.3 Toimitusjohtaja

Toimitusjohtaja hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa lain sekä hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtajalla on lupa ryhtyä yhtiön toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen epätavalliseen tai laajakantoisiin toimiin vain hallituksen valtuuttamana. Toimitusjohtaja huolehtii yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon järjestämisestä lainmukaisella ja luotettavalla tavalla. Toimitusjohtajalla on itsenäinen vastuu tehtäväpiiriinsä kuuluvien asioiden hoitamisesta.

15.4 Palkkiot ja palkitseminen

Yhtiökokous päättää hallituksen jäsenten palkkiot. Palkkiot maksetaan puheenjohtajalle ja jäsenille. Hallituksen puheenjohtajalle voidaan maksaa yhtiökokouksen erikseen päättämää vuosipalkkiota, jos liiketoiminnan laatu ja laajuus sitä edellyttää. Palkkioiden taso ei saa ylittää emon (kunnan) luottamushenkilöilleen maksamien etuuksien tasoa.

15.5. Hyvä liiketapa ja lahjoman vastaiset periaatteet

Yhtiön hallituksen vastuulla on huolehtia, että yhtiössä noudatetaan hyvää liiketapaa ja lahjonnanvastaisia periaatteita. Tytäryhtiöt eivät anna tukea poliittiseen toimintaan.

15.6. Vaitiolovelvollisuus ja salassapito

Yhtiössä noudatetaan osakeyhtiölakia. Yhtiön hallituksen jäsen, toimitusjohtaja, konsernihallinnon muu kunnan viranhaltija ei saa paljastaa ulkopuoliselle yhtiön liikesalaisuuteen kuuluvaa asiaa. Hallituksen jäseniä koskee osakeyhtiölain mukainen vahingonkorvausvelvollisuus yhtiöl-

le tai ulkopuoliselle tuottamastaan haitasta. Yhtiöstä saatua tietoa ei saa käyttää yhtiön tai kunnan osapuolen vahingoksi muussa kunnan päätöksenteossa.

Yhtiön kunnalle toimittamat asiakirjat ovat julkisia viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyllä tavalla.

15.7 Vastuuvakuutukset

Yhtiöllä on oikeus ottaa vastuuvakuutus hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle, jos se on riskeiltä suojautumisen kannalta perusteltua.

16. Voimaantulo

Tämä konserniohje tulee voimaan sen jälkeen kun kunnanvaltuuston asiassa tekemä päätös on tullut lainvoimaiseksi.

Samalla kumotaan valtuuston 16.4.2008 hyväksymä konserniohje.

Kukin tytäryhteisö käsittelee ohjeet hallituksessaan ja yhtiökokouksessaan tai vastaavassa. Ohjeiden muutokset käsitellään samassa järjestyksessä.

Kunnanhallituksella ja kunnanjohtajalla on oikeus antaa näiden ohjeiden nojalla yksityiskohtaisempia ohjeita.